

سفر در زمان

در کشوری با ۸۰ قبیله

آشنایی با اتیوپی، یکی از کهن ترین کشورهای جهان که تقویم رسمی اش ۱۳ ماه دارد و مردمش نام خانوادگی ندارند

دکتر مریم ذاکری | خبرنگار

اتیوپی، کشوری محصور در خشکی و قرار گرفته در شاخ آفریقا است. یونانیان از همان ابتدا آن را اتیوپی می نامیدند اما در میان مسلمانان با نام حبشه، شهرت داشت. این کشور که از قدیمی ترین کشورهای مستقل آفریقا و یکی از کهن ترین کشورهای جهان است، نزدیک به ۱۱۷ میلیون نفر جمعیت دارد و از این منظر دوازدهمین کشور پر جمعیت در دنیا و دومین کشور در قاره آفریقا است. مردم اتیوپی عمدتاً از نژاد دورگه سامی و سیاه هستند و به زبان های متعددی مانند زبان های امهاری، سودو، انپور، چها، تیگره، سیلته و هراری تکلم می کنند. زبان عربی هم در این کشور رایج است. پایتخت و بزرگ ترین شهر این کشور آدیس آبابا است. شاید جالب ترین نکته درباره این کشور همین باشد که قریب به ۹۰ درصد از مردمش در روستاها زندگی می کنند و بیش از ۸۰ قبیله و گروه نژادی دارد. اتیوپی از نظر بوم شناسی، کشوری با آب و هوای متنوع است. سه ناحیه آب و هوایی سرد، معتدل و گرم بر اساس ارتفاع در این کشور دسته بندی می شوند. کشاورزی سهم عمده ای در معیشت مردم دارد. ۴۱ درصد تولید ناخالص ملی، ۸۰ درصد صادرات و ۸۰ درصد نیروی کار در این بخش مشغولند. در پرونده امروز زندگی سلام با این کشور و سبک زندگی مردمش بیشتر آشنا می شوید.

سفر به اتیوپی، سفر در زمان

وقتی به این کشور سفر می کنید، در ست مانند این است که در زمان به عقب سفر کرده اید چون تقویم این کشور ۶،۷ سال از تقویم بین المللی عقب تر است! از طرفی نام روزهای هفته، ماه های سال و حتی تاریخ آغاز سال نو در این کشور منحصر به فرد است. به عنوان مثال اولین روز هفته در این کشور اهو دنام دارد که در زبان قدیمی و محلی کلیسیای این کشور به معنای «اولین روز» است که اشاره به اولین روز آغاز آفرینش آسمان ها و زمین دارد. مردم اتیوپی همچنان در سال ۲۰۱۵ زندگی می کنند چون معتقدند هفت سالی را که آدم و حوا در باغ عدن ساکن بودند و هنوز از بهشت رانده نشده بودند نباید جزو سال های زمینی به حساب آورد. اگر چه منبای تقویم اتیوپی همچون تقویم بین المللی بر زمان تولد حضرت عیسی (ع) است اما نحوه محاسبه این زمان متفاوت است به گونه ای که «انکوناتاش» «نوروز یا سال نو تقویم اتیوپیایی است که مصادف است با روز ۱۱ سپتامبر، سال اتیوپیایی بر خلاف سایر تقویم ها ۱۳ ماه دارد که شامل دوازده ماه ۳۰ روزه و یک ماه ۵ روزه (در سال های کبیسه ۶ روزه) است. تقویم اتیوپیایی تقویم رسمی این کشور است و همه مدارس، ادارات و دانشگاه ها از آن تبعیت می کنند و تنها شرکت های بین المللی اجازه استفاده از سایر تقویم ها دارند.

آداب معاشرت با اتیوپیایی ها

مردم این کشور در ارتباط با یکدیگر به یک سری اصول پایبند هستند. در ادامه به نکاتی اشاره می شود که در مواجهه با مردم اتیوپی باید به آن ها توجه کنید.

- از دادن و تعارف کردن چیزها با دست چپ خودداری کنید. بهتر است برای این کار از دست راست یا هر دو دست استفاده کنید.
- وقتی شخص بزرگ تری وارد اتاق می شود جای خود بر خیزید. این بزرگ تر بودن تنها به معنای مسن تر بودن نیست، در محیط کار هم با ورود مدیر یا مافوق بهتر است بایستید.
- تعارف کردن بخشی از فرهنگ مردم اتیوپی است. دعوت آن ها را برای بار اول به طور مؤدبانه رد کنید و اگر بر دعوت خود پافشاری کردند پس از بار دوم سوم بپذیرید. معمولاً افراد در این کشور برای نشان دادن ادب و حس مهمان نوازی شمارا به منزل شان دعوت می کنند اما این به این معنی نیست که همه آن ها الزاماً قصدی جدی در این زمینه دارند. درباره پذیرایی کردن یا هدیه دادن همین قاعده حاکم است.

ناگفته ها از ویژگی های خانواده های اتیوپیایی

خانواده بزرگ ترین و مهم ترین بخش زندگی یک فرد اتیوپیایی است. در این کشور، پسران پس از از دواج به همراه همسران شان در کنار خانواده خود زندگی می کنند و طبیعتاً دختران به خانه پدر شوهر های شان می روند. منابع مالی بین اعضای اصلی یک خانواده، شامل پدر و مادر، دختران مجرد، پسران متأهل و همسر و فرزندان شان تقسیم می شود، حتی اگر پسری برای خود زمینی جدا تهیه کرده باشد و دور از خانواده خود زندگی کند، وظیفه تأمین مالی خانواده از او سلب نمی شود. مردم این کشور علاقه زیادی به خانواده بزرگ دارند. یک زوج اتیوپیایی در قسمت های شهری که سطح رفاه و آموزش بالاتر است، چهار فرزند یا بیشتر به دنیا می آورند و در جوامع روستایی این عدد بسیار بالاتر است و ممکن است تا ۱۰ یا ۱۲ فرزند هم برسد و متوسط سن مادر شدن در میان زنان اتیوپی ۲۰ سال است. در این کشور، کارهای خانه معمولاً وظیفه زنان و دختران خانواده است. هر چقدر این کارها سخت، زمان بر و طاقت فرسا تر باشد مردان در آن کمتر دخالت می کنند چون به لحاظ فرهنگی خجالت می کشند کسی آن ها را در حال خانه داری ببیند. همین وظایف خانه باعث می شود زنان و دختران وقت کمتری برای آموزش و رفتن به مدرسه داشته باشند. پسران نوجوان تنها در صورتی موظف به کمک به مادران شان هستند که خواهری نداشته باشند، هر چند آن ها هم در صورت انجام کار خانه توسط دوستان شان تحقیر می شوند. یک زن اتیوپیایی توسط مهارت خانه داری اش قضاوت می شود. به عنوان مثال او باید بتواند در زمانی محدود یک مرغ کامل را به ۱۲ قسمت مساوی تقسیم کند!

رسوم ازدواج در اتیوپی

وقتی یک مرد اتیوپیایی به زنی پیشنهاد یک ملاقات می دهد، منظورش این است که در ذهنش به ازدواج با او فکر می کند. ازدواج مهم ترین بخش زندگی مردم این کشور است. خواست دختر و پسر برای ازدواج با یکدیگر شرط لازم اما ناگافی برای ازدواج است. مهم ترین چیز این است که والدین عروس و داماد درباره فردمد نظر و خانواده اش نظر مثبتی داشته باشند. گاهی اوقات ازدواج یک قرار از پیش تعیین شده بین والدین است. خانواده ها گاه تصمیم می گیرند برای نزدیکی بیشتر به دلایل فرهنگی یا اقتصادی ازدواجی را میان فرزندان شان ترتیب دهند و در این شرایط دختر و پسر چاره ای جز اطاعت ندارند. ازدواج در میان پیروان ادیان مختلف در این کشور به ندرت انجام می گیرد اما ازدواج میان گروه های نژادی و قومی مختلف منعی ندارد.

در خواستگاری چه خبر است؟ در جلسه اول خواستگاری معمولاً شخص داماد حاضر نمی شود بلکه اعضای خانواده او و بزرگ ترهای فامیل از طرف او عروس خانم را می پسندند و اگر همه چیز به خوبی بر گزار شد، در جلسات بعدی داماد را با خود می برند. انتخاب عروس معمولاً به پیشنهاد بزرگ خاندان، بزرگ ترهای خانواده یا دوست و آشنای داماد صورت می گیرد. بعد از مذاکرات اولیه، خانواده عروس میزان مهریه را مشخص می کند و قول می دهد که دختران اگر بخواهند تا پایان سال های دانشگاه برای ازدواج صبر کنند سن شان بالا می رود و شانس یک ازدواج موفق را از دست خواهند داد. در خور ذکر است طلاق در اتیوپی به ندرت صورت می گیرد. زنی که از همسرش جدا شده اجازه ازدواج با مردی دیگر از همان فامیل، طایفه یا روستا را نخواهد داشت. زنانی که همسران شان فوت می کنند، معمولاً توسط برادر همسر خود به سرپرستی گرفته می شوند.

مردمی بدون نام خانوادگی

عرف نام گذاری در اتیوپی با این شیوه است: نام، نام پدر، مردم در این کشور نام خانوادگی ندارند و از نام پدران شان استفاده می کنند. این سیستم نام گذاری موجب بروز سردرگمی می شود، چرا که گاهی نام اعضای یک خانواده و فامیل، دقیقاً مثل هم می شوند. از طرفی گاهی والدین با نام فرزندان شان خوانده می شوند، مانند «یه نورو ابات» به معنای پدر نورو یا «یه نورو انا» به معنای مادر نورو. در ضمن نام های افراد معمولاً بر اساس شرایط زمان تولدشان انتخاب می شود. به عنوان مثال دختری که نامش «میسرک» به معنای شرق است در زمان طلوع خورشید به دنیا آمده است. در بیشتر قبایل و زبان ها در اتیوپی افراد یک نام خودمانی هم دارند که دوستان و آشنایان شان آن ها را با آن نام صدا می زنند.

اندر آداب احوال پرسی

سلام و احوال پرسی در فرهنگ اتیوپی جایگاه ویژه ای دارد. این بسیار بی ادبانه است که از کنار دوست یا آشنایی عبور کنید بدون این که با صبر و حوصله برای احوال پرسی با او وقت بگذارید. احوال پرسی در اتیوپی حتماً شامل دست دادن می شود اما باید حواس تان باشد که با دست چپ دست ندهید. حتی اگر دست راست تان پر از وسیله است، دست دادن با دست چپ را به کل فراموش کنید. مردهایی که با هم بسیار صمیمی هستند، یکدیگر را بغل می کنند و بایک دست چند بار به پشت یکدیگر ضربه می زنند. همچون بسیاری از فرهنگ ها، سلام کردن وظیفه کوچک ترهاست. غیر از سلام کردن، بوسیدن دست یا تعظیم در برابر بزرگ ترها هم جزو وظیفه جوانان است. مسن ترها معمولاً پیشانی کودک را پس از سلام می بوسند و این وظیفه کودک است که در ازای این بوسه، زانو یا ساق پای آن فرد مسن را به نشانه احترام ببوسد.

زندگی یک قبیله در اتیوپی به سبک انسان های اولیه

تنها قبیله جهان که مردمش مثل انسان های اولیه زندگی می کنند، در این کشور است.

انسانی زندگی می کنند. این مردم نه تنها علاقه ای به ارتباط با دنیای بیرونی خود ندارند بلکه افراد کمی را به دنیای خود راه می دهند، افرادی بسیار کم! با این حال یکی از عکاسان یک مجله گردشگری به نام «هانس سیلوستر»، این شانس را پیدا کرد که به میان بومیان قبیله اومو برود و از نزدیک با آن ها معاشرت کند. او در باره تجربه خود می گوید: «به عنوان یک عکاس و گردشگر، بسیار دوست داشتم که به میان قبایل دره اومو در اتیوپی بروم و با آن ها آشنا شوم و حتی بتوانم اگر این امکان را به دست آوردم، عکس های خاص و خلاقانه ای از آن ها بگیرم. چندین شب را به صورت پیاپی در کلبه ای حتی چادرها برای بهتر شناختن مردم گذراندم. کودکان این منطقه چهره های شان را با خاک رس رنگی آرایش می کنند و تاج هایی از سبزی و گل هم روی سر خود قرار می دهند تا به مانند مردم بزرگان قبیله خود به چشم بیایند.» نظر سیلوستر درباره این قبیله این است که مردم آن خود را بر طبق آیین شان یکی شده با طبیعت می بینند. این عقیده آنان در نوع لباس پوشیدن شان کاملاً مشخص است.

ZENDEGI - SALAM

ضمیمه روزنامه خراسان

پنج شنبه • ۱۷ تیر ۱۴۰۰

۲۷ ذی القعدة ۱۴۴۲ • ۸ جولای ۲۰۲۱

شماره ۲۰۷۰۴

۱۹۲۴

جاذبه های دیدنی

در سرزمین دونده ها

بیش از ۷۰ درصد کوه های آفریقا در اتیوپی یافت می شوند. احتمالاً به دلیل ارتفاع زیاد در این کشور است که اتیوپیایی ها به داشتن دنده های مسافت طولانی بسیار معروف هستند. یکی از دیدنی های این کشور، شهر لالیبلا است که شهرتش در جهان به خاطر مکان های تاریخی و کلیساهای زیرزمینی آن است که در قرن دوازدهم و سیزدهم در میان سنگ ها ساخته شده اند. همچنین پارک ملی کوه های سیمین این کشور در فهرست میراث جهانی یونسکو قرار دارد و یکی از زیباترین نواحی طبیعی آفریقا است. این فلات عظیم با گذرگاه هایی پر پیچ و خم، یک پیاده روی سخت اما بی نهایت با ارزش را در امتداد خط الراس که به جلگه های پایین تر می رسد به مسافران تقدیم می کند. این فقط منظره و ارتفاع این جاذبه دیدنی نیست که شمارا شگفت زده می کند بلکه هیجان نشستن در میان گروهی از بابون های قهوه ای از نژاد میمون های جلادایا تماشا می باشکوه رودخانه در لبه های صخره، شمارا امپهوت تر می کند.